

NAŠ

BAROMETER

Glasilo občinske konference SZDL Hrastnik
Leto 5 • Posebna izdaja • November 1988

KNJIŽNICA HRASTNIK

čitalnica

sp 35

NAŠ barometer

1988

352 (497 / 12 Hrastnik)



1001892 P111

COBISS

Hrastnik



V težkem času nastaja velika stvar

Razprave so izoblikovale program

Za nami je obdobje, v katerem smo Hrastničani velik del svojih aktivnosti namenili razpravam in oblikovanju programa petega občinskega samoprispevka. Skupna ocena razprav je, da občani so za samoprispevek, le program mora biti tak, da bo odraz njihovih potreb za vsakdanje, predvsem pa lepše življenje. Tako v predlogu programa ni več ureditve poslovnega objekta

ob doolskem pokopališču, namera gradnje doma za starejše občane pa je bila v nekaterih okoljih postavljena celo kot zahteva. V razpravah so bile razjasnjene tudi nekatere manj razumljive postavke. Skratka, rečemo lahko, da še nikoli doslej ni bilo tolikšnega sodelovanja kot prav pri oblikovanju programa za naš budoči — peti občinski samoprispevek.

Dom je potreba mladih in starih

Največjo težo v programu bodočega samoprispevka ima v očeh občanov gradnja doma za starejše občane. Zato je bilo treba v razpravah o tem področju še dodatno razložiti pomen in razloge te naloge.

Takšen odmev med občani niti ni presenetljiv, če vemo, da so prizadeti vsi ljudje; stari in mladi, in vsi socialni sloji. Vsakdo se v življenju postara, pa je zaradi starosti in opešanosti potreben pozornosti svojih bližnjih in družbe.

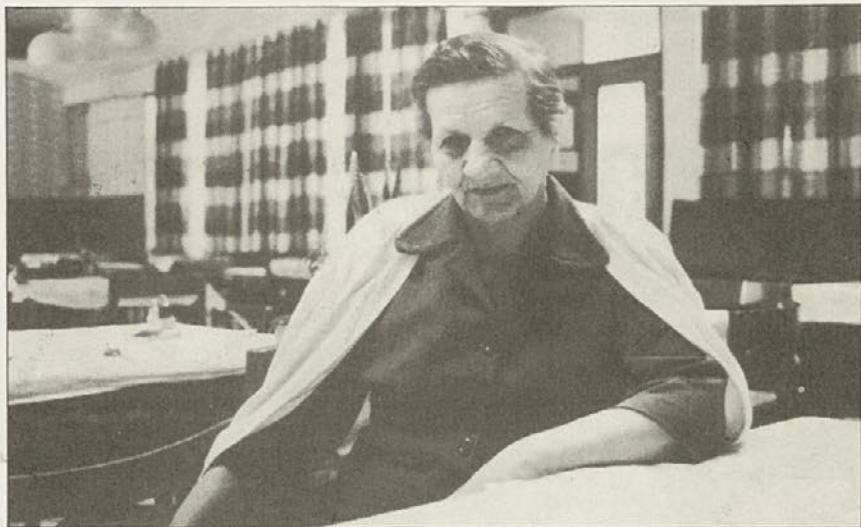
Oba, v družini zaposlena starša morata prepustiti del varstva otrok vrtcem, del vzgoje mladine šolam, skrb za svoje ostarele sorodnike pa velikokrat prepustiti posebnim službam in ustanovam. Dom za starejše občane v svoji občini omogoča, da se lažje odločimo za družbeno skrb za ostarele, zmanjšuje pa tudi moralno čustveno prizadetost oskrbovancev in njihovih otrok ob ločitvi, ko v bistvu ostajajo doma.

V Hrastniku skrb za ostarele ni nova zadeva. Že pred vojno smo imeli na Brnici (danes nosi hišno številko 31) dom za ostarele, sicer skromen, a za tedanje razmere nekaj izjemnega. Hrastničani smo tudi ustanovitelji socialnih domov v Loki pri Zidanem mostu in v Trbovljah. Dom v Trbovljah je bil zgrajen; tudi Zagorjani so ga zgradili. In čas bi bil, da ga dobimo tudi v Hrastniku. Pa ne zaradi Trboveljčanov ali Zagorjanov, temveč zaradi nas samih.

Gradnja doma je potreba današnjega časa in načina življenja. In tudi možnosti. Ko smo imeli le nekaj oskrbovancev v domovih za ostarele, je bilo še mogoče opravičevati tak odnos do ostarelih. Sedaj, ko pa samo še nekaj občin nima svojega doma, in ko se z vsakim dnem večajo potrebe, pa ni mogoče več čakati. Tega vozla nam ne bodo razvozljali drugi, moramo ga razvozljati sami. Ta naloga pa je vendarle najlažje uresničljiva sedaj, ko imamo možnost uresničiti jo iz namenskih sredstev Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja (SPIZ) — za gradnjo domov v SR Sloveniji, kajti sredstva iz samoprispevka pri tej nalogi predstavljajo le četrtino potrebnega denarja. Pozneje bomo po vsej verjetnosti morali graditi dom sami, kar ne bo lahko, pa naj se še tako izboljšajo družbeno-gospodarske razmere.

Zaradi naraščajočih potreb po načrtni skrbi za ostarele občane (v Hrastniku imamo 2200 upokojencev, 1200 je starejših od 65 let, 500 je invalidov), smo gradnjo doma vnesli tudi v sedanji srednjeročni program občine Hrastnik. Imel naj bi 150 bivalnih mest (tak je tudi republiški normativ za gospodarno delovanje), stal pa naj bi na Rovašem, med zdravstvenim domom in vrtcem, kjer stoji stara rudniška kolonija. Takšna lokacije je primerna zaradi bližine zdravstvenega doma, pa tudi zato, ker je proč od mestnega vrveža.

Pa si pogledajmo, kaj je občane v času razprav še zanimalo!



Ljudmila Nikić, Dom Franca Salamona Trbovlje: „Rečem lahko, da v domu lepo skrbijo za nas, toda veliko rajši bi bila v Hrastniku. Počutila bi se bolj doma, pa tudi obiskov bi imela več ...“



Elizabeta Skočir, patronažna sestra, Zdravstveni dom: „Pri svojem delu iz dneva v dan odkrivamo probleme starejših. Poskušamo jim pomagati, kolikor pač moremo: prek socialnega skrbstva, z iskanjem ljudi, ki bi bili pripravljeni kaj postoriti zanje. Pa nam to ne uspe vedno, saj pripravljeno ljudi, kot je bila nekoč, danes ni več. Vsakdo pač hiti po svojih opravkih, obveznostih, ostareli pa ostajajo sami, osamljeni ...“

Ali je pripravljena analiza o zasedenosti doma? Ali bo povečana materialna obveznost združenega dela oziroma zaposlenih v zvezi v vzdrževanju doma?

Sedaj bivajo naši ostareli občani porazgubljeni po tehle domovih: Trubarjev dom v Loki, Dom upokojencev Franca Salamona v Trbovljah, Dom Poldeta Eberla v Zagorju, Dom Nine Pokoren v Žalcu, Dom upokojencev v Sevnici, Dom starejših občanov v Šmarju pri Jelšah, Dom starejših občanov v Ljubljani - Bežigrad, Dom upokojencev v Mariboru, Dom upokojencev v Polzeli, Dom upokojencev v Kranju, Dom P. Uzarja v Trzinu — Posebni socialni zavodi. Sedaj je v teh domovih več kot 70 Hrastničanov. In njihovo število iz leta v leto raste, občutno pa bi se povečalo, če bi bil dom v Hrastniku.

Zaradi bližine tudi Laščani pričakujejo, da bo mogoče namestiti v ta dom vsaj 20 njihovih občanov. Sicer pa naj bi bil dom odprt, kar pomeni, da bi v njem lahko bival vsak državljan, ne samo Hrastničan.

V okviru doma naj bi bila urejena tudi socialna služba za oskrbo ostarelih občanov na domu, primerna prehrana ter zagotovljene družbene in društvene dejavnosti za vse starejše občane. Poleg socialnega značaja ima dom tudi ekonomski značaj, saj bogati socialno strukturo v občini. Takšen dom odpira nad 30 delovnih mest šolanih in izučenih delavcev s področja socialnega skrbstva in medicine.

Načrt doma za ostarele naj bo tak, da ne bo posegal v rušenje vrtca v Novem domu ...

Prvoten načrt je predvideval porušitev vrtca v Novem domu, na zahtevo občanov pa bo načrt spremenjen. Vrtca ne bo treba podreti, saj tudi na tem socialnem področju nismo prebogati.

Zakaj se ne prenove dijaški dom in preuredi v dom za starejše občane, saj ni zaseden?

Sprememba doma za dijake v dom ostarelih bi bila silno zahteven in drag gradbeni podvig. Takšen dom mora biti zaradi svojih stanovalcev primerno zgrajen in opremljen. Mora imeti posebno dvigalo zaradi težko gibljivih varovancev, tudi invalidov, poleg bivalnih prostorov pa mora imeti še posebne prostore za dnevno bivanje, kuhanje, fizioterapijo, ambulanto, itn.

In še na to se je treba spomniti, da smo dijaški dom zgradili za to, da bi imeli osnovo za razvoj šolstva tudi v Hrastniku. Sedanja rudarska šola naj bi se preselila iz Zagorja v Hrastnik; sčasoma pa naj bi ustanavljali v Hrastniku tudi oddelke za steklarje, kemijske delavce in gradbenike.

Za šolanje v Hrastniku sedaj ni kaj prida razumevanja, a prišel bo čas, ko bo tudi v Hrastniku prišlo do korenitega miselnega preobrata, da le znanje lahko omogoči nadaljnji razvoj družbe. Takrat bodo dijaški dom in učilnice v njem, ki so na razpolago, še zelo prav prišle. Druga možnost za uporabo dijaškega doma pa je v izselitvi mladih, neporočenih občanov iz naselja pod Završkom v dom za učence. To naselje je grajeno za potrebe malih družin, mladih in upokojeniških, ki se na ta način sprostijo, stanovanj pa v Hrastniku še lep čas ne bo dovolj.

Del prostorov socialnega doma naj bi se izkoristil za delavnice pod posebnimi pogoji!

Pri izdelavi projektne dokumentacije je treba ugotoviti, ali je predlog na osnovi dejstev utemeljen ali ne. S tem v zvezi aktivnosti še niso končane...



Janez Medvešek, Društvo upokojencev Hrastnik: „Zakaj se v društvu zavzemamo za gradnjo doma? Boli nas, da nekateri ljudje na stara leta živijo v neustreznih razmerah, da tisti, ki se odločijo za dom, morajo na stara leta iz svojega kraja. Toda naša zahteva ne pomeni le razreševanja problemov naše generacije. Pomeni pot za razreševanje problemov, ki jih bo prinesel jutrišnji dan in generacije, ki so ji ta hip naše zahteve še tuje...“



Milica Dolanc, dolgoletna aktivistka Rdečega križa: „Samoprispevek podpiram predvsem zaradi gradnje doma ostarelih. Če bo Hrastnik dobil svoj dom, bo marsikomu prihranjena bolečina, ki ni majhna, če mora človek na stara leta zapustiti kraj, kjer je delal, ustvarjal, preživel velik del svojega življenja... Ko se odločamo za to, se odločamo zaradi ljudi, ki ga potrebujejo ljudje za hip. A čas gre svojo pot in nekega dne bo potreben tudi tistim, ki so danes še mladi!“

Če smo v Hrastniku sofinancirali domove v Trbovljah in Zagorju, bi bilo prav, da bi tudi oni sofinancirali gradnjo doma v Hrastniku.

Na podlagi takrat sprejetih dogovorov je občina Hrastnik iz združenih sredstev, zbranih na republiškem nivoju, sofinancirala del zmogljivosti v domu za starejše občane v Trbovljah, pri sofinanciranju gradnje doma v Zagorju pa občina Hrastnik ni sodelovala.

Če ne bo trdnih zagotovil SPIZ-a, da bo financiral dom, je treba poiskati druge osrednje naloge — naloge širšega družbenega pomena oziroma kakšna bo usoda samoprispevka?

Dom, kot je predviden, je mogoče zgraditi samo s samoprispevkom in s sredstvi iz sklada za gradnjo socialnih domov, ki se zbirajo na republiški skupnosti socialnega skrbstva. Skupščina skupnosti je lansko leto sprejela program gradenj, dograjevanj in posodobitev domov na Slovenskem, v katerem pa ni hrastniškega doma, čeprav je v prejšnjih predlogih bil. Skupnost pokojninsko-invalidskega zavarovanja pa v zaključnih sklepih odpira možnost za gradnjo tudi tistih domov, ki niso zajeti v programu, če so upravičeni.

Menimo, da glede na hrastniške zdravstvene razmere, gostoto ostarelih in števila invalidov ter teže življenja lahko to gradnjo opravičimo. Skupnost daje prednost tudi tistim, ki bodo lahko ponudili svoj delež h gradnji.

Če iz kakršnegakoli razloga ne bi uspeli pridobiti republiških sredstev iz sklada za gradnjo domov v okviru SPIZ, bomo prenehali zbirati sredstva v okviru samoprispevka v tisti višini, ki je predvidena za gradnjo doma ostarelih. Potem se bo njegova zgraditev pač premaknila v poznejše obdobje...

V programu petega občinskega samoprispevka predstavlja gradnja doma za starejše občane težiščno nalogo, saj zajema 45 odstotkov zbranih sredstev ali 1.110 milijonov dinarjev.

Objektivne okoliščine narekujejo uresničitev te naloge v dveh fazah. Takoj je treba pričeti s pripravljalnimi deli, njegova gradnja pa bo sledila, ko bodo izpolnjeni vsi pogoji zanjo...



Franc Zore, Dom Poldeta Eberla Jamskega, Izlake: „Pred štirimi leti sem se odločil, da grem v dom starejših občanov na Izlake. Odločitev ni bila lahka, toda vanjo sta me prisilila ženina smrt in moja invalidnost... Že res, da imam sina in hčerko, toda spoznal sem, da ju ob njunih vsakodnevnih obveznostih ne morem obremenjevati še sam. Vseskozi sem delal v hrastniškem rudniku, zato mi je navezanost na kraj ostala... Zdaj sem v domu in se dobro počutim; sem tudi predsednik domske skupnosti. Še vedno pa rad prihajam v Hrastnik in na obiske k znancem, prijateljem in sorodnikom. Če bi tudi v Hrastniku dobili dom za starejše občane, bi bil zelo vesel.“

Uresničene naloge še povečale zanimanje za novi samoprispevek



Bojan Rovšek, krajevna skupnost Kovk: „Cesta nam pomeni življenje, razvoj krajevne skupnosti, obstanek mladih...“

„Program je zanimiv, prilagojen našim potrebam, čeprav je seveda dela v krajevnih skupnostih toliko, da ga ni mogoče zajeti v ves program novega samoprispevka.“ To so bile ugotovitve v krajevnih skupnostih, ki so prevevale pogovore o novem samoprispevku. Marsikje se zavedajo, da morajo vsak dinar trikrat obrniti, ga oplemenititi s svojim delom.

Tako, kot nasploh velja za življenje...

Dobro sestavljen, uspešno in kvalitetno izpeljan program 4. samoprispevka, ki se letos izteka, je v marsikateri krajevni skupnosti še povečal zanimanje za razpravo o novem, petem samoprispevku. Prav uresničene naloge so največje zagotovilo, kako nujno je takšno zbiranje denarja, če hočemo hitrejši napredek občine in krajev v njej. V novem programu so sestavljenci poskušali ponuditi čim več, zadovoljiti slehernega in iz se-

znama potreb posameznih krajevnih skupnosti izbrati najbolj nujne in potrebne naloge. Tiste, ki zagotavljajo prihodnost posameznim okoljem, hitrejši korak v prihajajoče dni.

Seveda so v krajevnih skupnostih spregovorili o vsem, kar morajo še postoriti; tudi o nalogah, pri uresnitvi katerih pričakujejo pomoč širše skupnosti.

V KS Krnice-Šavna peč so npr. ocenili, da bi lahko nameravano ureditev cestnega poteza podaljšali.

V KS Podkraj bi radi svojo povezavo s svetom odprli tudi na drugo stran. Dobro je, da bi končno z razširitvijo ožine v Tohju omogočili boljše okno v svet, vendar bi bilo dobro urediti tudi cesto do Radeč. Sicer pa v Podkraju v zadnjih dveh letih precej delajo na cestah.

V KS Kovk, Prapretno, Marno in Boben menijo, da je program dobro zastavljen.

V Prapretnem že sedaj načrtujejo, kako bi predvidena sredstva iz samoprispevka še oplemenitili. Izkušnje jim bodo v veliko oporo.

Prebivalci Kovka vidijo v posodobitvi ceste Turje-Kovk lepšo prihodnost, predvsem pa približanje Kovka dolini, lažjim in hitrejšim dostopom do delovnih mest, šole itn.

V KS Turje-Gore menijo, da bo treba v prihodnosti zagotoviti boljše povezanost z dolino s posodobitvijo ceste Turje-Čreta, prav do Seliča.

V mestnih KS (Rudnik, Steklarna, Dol) je seznam nalog precej drugačen, kot v primestnih. V ospredju so dela, ki imajo komunalni priokus.

V KS Rudnik tako sedaj največ govorijo o širitvi PTT omrežja, ogrevanju, posodabljanju stanovanjskih sosesk, pa tudi o polepšanju mestnega središča in bližnje okolice. S širitvijo stanovanjskih enot je vse manj otroških igrišč. Moti jih tudi, da ni javnih telefonskih govornic... No, nekatere stvari se bo dalo urediti tudi z denarjem iz samoprispevka.

V KS Steklarna pogrešajo predvsem telefon; s telefonskimi priključki so namreč glede na število prebivalcev daleč na začetju... Tudi s cestami niso pretirano zadovoljni; potrebovali bi trgovino, pa kakšen kiosk. Radi bi predvsem uredili nekatere cestne odseke, pa tudi vrtec je potreben obnove.

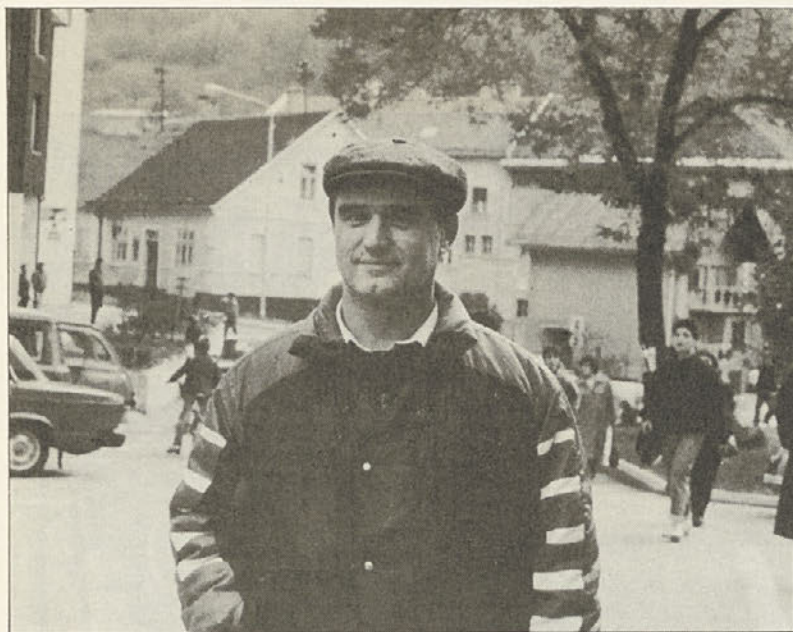
Tudi na Dolu so potrebe in želje še velike. Tako bi radi v kraju uredili jaski za varstvo najmlajših, uredili preskrbo s pitno vodo in nekatere ceste, rekreacijske površine, želijo pa si tudi spodobno telovadnico, itn... Zavedajo se, da vseh želja niti samoprispevek ne more uresničiti; zaradi tega, ker je nalog kar za nekaj let trdega dela, pa tudi zaradi tega, ker so tudi v drugih okoljih stvari, ki jih je treba s skupnimi močmi urediti. Solidarnost je bila v hrastniški občini od nekdaj živa.



Leopold Ferk, krajevna skupnost Podkraj: „V zadnjih letih se premika tudi v naši krajevni skupnosti. Marsikaj smo že postorili s samoprispevkom, vse močnejše pa je tudi spoznanje, da občani ne moremo le zahtevati, ampak tudi sami kaj postoriti.“



Adi Zaletel, KS Steklarna: „Sliši se neverjetno, pa vendar je res, da ima naša krajevna skupnost, ki je velika in z močno industrijsko cono, vsega le štirideset telefonskih priključkov. Telefon pa je danes pomemben toliko, kot je pomembna cesta.“



Matija Koritnik, KS Dol: „Nam, ki živimo v strnjenih in urbano urejenih naseljih je v marsičem lažje, marsikaj lažje dosegljivo. Prav je, da v trenutkih pomislimo tudi na tiste, ki živijo daleč od centra, pa si želijo urediti kos ceste, ki jih bo zblížala z „dolino“, da jim je telefon prav tako potrebe, ali celo bolj...“

V vseh krajevnih skupnostih spoznavajo, da so v preteklih letih iz samoprispevkov dobivali precej. Družbeni standard je tudi zaradi zbiranja denarja s samoprispevki napredoval hitro; razvoj ni zastal.

Jutri je še en dan — ne ustavimo koraka! V vseh okoljih imamo še precej neuresničenih nalog, ki bi jih radi hitro rešili...

Za infrastrukturo v krajevnih skupnostih namenimo 35 odstotkov sredstev petega samoprispevka ali 890 milijonov dinarjev, program pa je naslednji:

Uresničitev nalog v prvem časovnem obdobju

KS Rudnik: oprema prostorov za mladino v KS Rudnik,
KS Dol: posodobitev ceste Brnica—Podkovk,
KS Podkraj: posodobitev ceste Savski most—meja KS,
KS Boben: posodobitev ceste Senčar—Ravne.

Uresničitev nalog v drugem časovnem obdobju

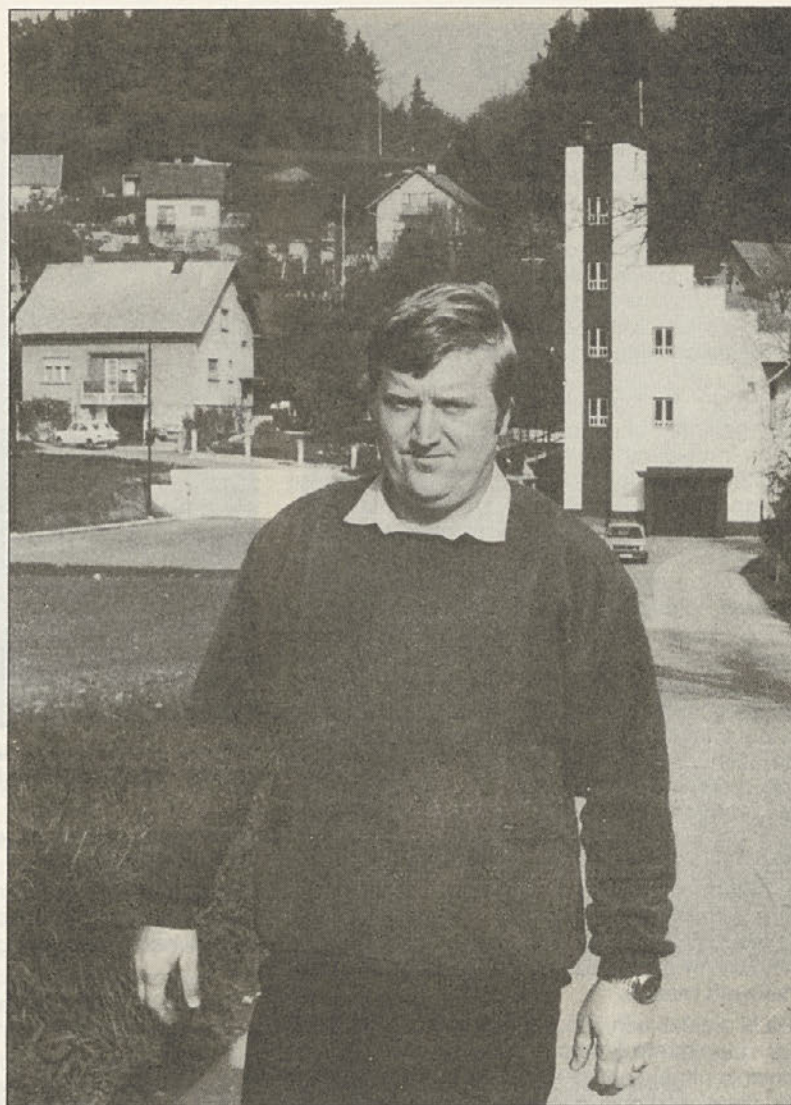
KS Rudnik: posodobitev ceste Kolonija—Blate (povezava KS Dol),
KS Kovk: posodobitev ceste Turje—Kovk,
KS Turje-Gore: posodobitev ceste Turje—Selič,
KS Krnice-Šavna: posodobitev ceste v KS (odsek določi pristojni organ v KS),
KS Prapretno: posodobitev ceste Prapretno—Plesko,
KS Steklarna: razširitev PTT omrežja (sofinanciranje sekundarnega omrežja),
KS Marno: posodobitev ceste Marno—Krištan-dol (povezava s KS Dol).

V osnutku predloga je sprejeta upravičena zahteva krajevnih skupnosti, naj se naloge s tega področja uvrstijo časovno tako, da bodo uresničene čimprej.

Po predlogu osnutka vrstnega reda bi pričeli z gradnjo infrastrukturnih objektov v krajevnih skupnostih po opravljenih pripravljalnih delih za gradnjo doma za starejše občane.

Zaradi potrebnega zagotavljanja sredstev še iz drugih virov se ta dinamika prekine in uredi in zgradi dodatne prostore v VVZ — enota Rudnik. Takšen pristop zahteva že sedanja huda prostorska stiska v tej enoti, ki pa se bo bistveno povečala in postala nevzdržna po dokončanju in vselitvi stanovalcev v stanovanjsko-poslovne objekte z devetdesetimi stanovanji; saj je sedaj že v gradnji prvi objekt s 45 stanovanji.

V nadaljnjih fazah naj bi se dokončalo urejanje infrastrukturnih objektov v krajevnih skupnostih.



Martin Rotar, KS Prapretno: „V naši krajevni skupnosti smo s samoprispevkom precej pridobili, delno smo uredili Dom družbenopolitičnih organizacij, uredili cesto... Vsega sami ne bi zmogli. Iz bodočega samoprispevka bi radi uredili cesto Prapretno-Plesko. Seveda gre v tem primeru za obsežno nalogo, ki je ne bo mogoče izpeljati samo s sredstvi iz samoprispevka, pač pa bo treba poiskati še sredstva drugod (SKIS). Zainteresiranost občanov za ureditev te ceste je zelo velika. Kaže se tudi v pripravljenosti za prispevek v delu. Zaenkrat je ta naloga rešljiva edino le na tak način.“

Zamisel, ki ni dobila podpore občanov

Zamisel, da bi iz sredstev petega občinskega samoprispevka preuredili tudi posloilni objekt ob dolskem pokopališču (streho podaljšali tako, da bi bil pokrit prostor pred zgradbo, kjer se opravlja posloilni obred), v razpravi o programu samoprispevka ni dobil podpore občanov. Ljudem pač ni do tega, da bi v času astronomske inflacije, visokih cen življenjskih stroškov in socialnih stisk razmišljali še o minljivosti življenja. V razpravah so svoja nasprotovanja podkrepili s trditvami:

- da so pogrebne storitve drage in bi kot take morale biti finančno pokrite;
- da bi predlagano nalogo moralo Komunalno obrtno podjetje uresničiti brez vključevanja sredstev iz samoprispevka.

Ureditve žal torej ni v programu samoprispevka. Ta naloga bo pač počakala na kasnejši čas in tudi na drugačne vire financiranja.

Navsezadnje, za program samoprispevka se odločamo po lastni presoji in preudarnosti!



Viktor Ramšak, direktor KOP Hrastnik: „Ureditve žal na dolskem pokopališču je črtana iz programa 5. občinskega samoprispevka. Ta naloga bo pač morala počakati na kasnejši čas in na drugačne vire za financiranje. Sicer pa se za program odločajo občani po lastni presoji in preudarnosti; mi smo le predlagali!“

Šola naj bo otroku v radost

„Pravilna vzgoja — naša srečna bodočnost, slaba vzgoja — naše bodoče zlo“ so misli svetovno znanega sovjetskega pedagoga Makarenka. Nas, Hrastničane, vodijo tudi zdaj, ko se odločamo za peti občinski samoprispevek.

To misel je Makarenko izrekel že pred veliko leti, v mislih pa je imel šolo; tako, ki bo mlademu človeku oblikovala smisel za bogato lastno življenje in življenje družbe, ki ji pripada. Šola naj ne bo nekaj prisiljenega, temveč naj bo otroku v radost.

Za takšno šolo si prizadevamo tudi v Hrastniku. Pritegnila naj bi nadobudneže, jim nudila dobro učno in delovno okolje.

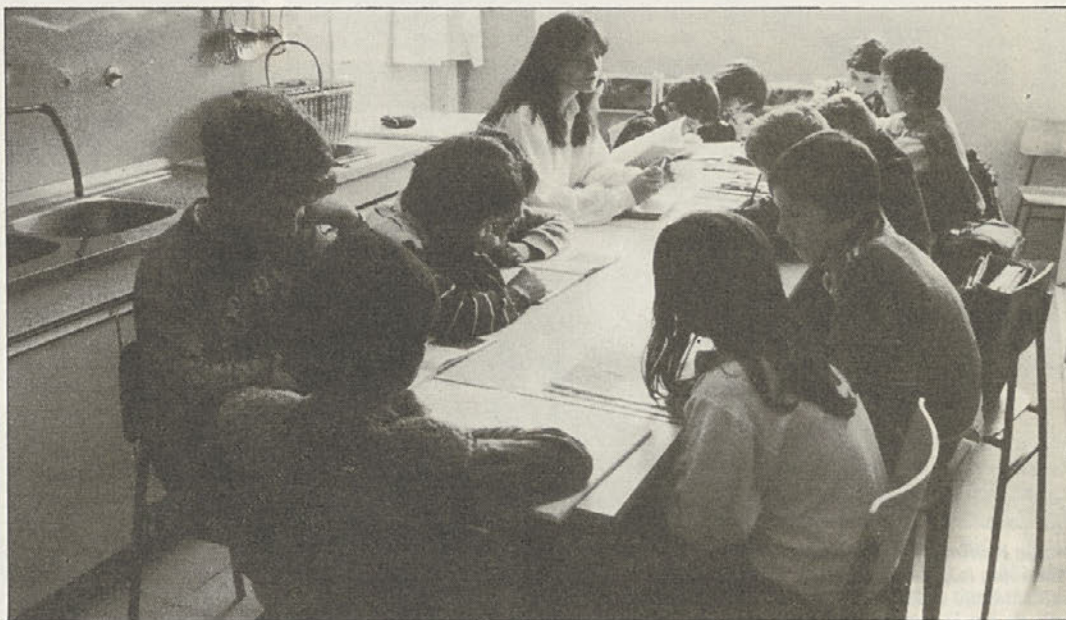
Obstoječe poslopje Osnovne šole narodnega heroja Rajka Hrastnik je na zunaj lepo in urejeno, v notranjosti pa vlada prostorska stiska. Učenci si podajajo kljuko na vratih, da učilnic dostikrat ni časa niti prezračiti.

Delavci šole si prizadevajo, da vsako leto lepo vzdržujejo in obnavljajo šolske stavbe ter prostore.

Lani so na Dolu dobili na novo prostor in opremo za gospodinjstvi pouk, dve učilnici za razredni pouk in preuredili jedilnico. Pomembno pa je, da učenci dolske šole prihajajo k pouku le zjutraj, medtem ko hrastniški učenci razredne stopnje nimajo te sreče. Največ težav imajo četrtošolci, ki obiskujejo oddelke podaljšane bivanja. V tednu, ko imajo pouk popoldne, bi morali prihajati v oddelke podaljšane bivanja že zjutraj, nato popoldne nadaljevati redni pouk, ki se konča po 17. uri. V šoli bi bili skoraj več ur dnevno, kot jih opravijo delavci in starši na svojih delovnih mestih.

Da bi olajšali učni delovni dan tem četrtošolcem (za dopoldansko delo v oddelku podaljšane bivanja nimajo niti svoje učilnice), so se pedagoški delavci odločili, da v dopoldanskem času začnejo z delom v tem oddelku ob desetih dopoldne in da se učenci učijo ter pišejo naloge v stari kuhinji.

V program V. občinskega samoprispvka smo vključili gradnjo prizidka ob stari stavbi šole na Logu, s čimer bi šola pridobila tri nove učilnice: dve za predmetno stopnjo (za gospodinjstvi pouk



V tednu, ko imajo četrtošolci pouk popoldne in so v oddelku za podaljšano bivanje dopoldne, so brez svoje učilnice. Tedaj morajo naloge napisati in se učiti v prostoru, kjer je bila nekoč kuhinja.

in tehnično vzgojo) ter eno učilnico za razredno stopnjo (4. razred).

Predlog dozidave šole so občani v razpravah podprli. Nekaj pripomb je izhajalo bolj iz nerazumljivosti predlaganega, na primer:

- veliko občanov je bilo prepričanih, da gre za adaptacijske posege na novi šoli, ki je bila zgrajena s samoprispvkom;
- nekateri so mislili, da gre za nadzidavo stare šole, kar pa je nesprejemljivo, saj bi to zahtevalo večje gradbene posege v objekt in bi zahtevalo tudi večja finančna sredstva;
- za vzdrževalna dela na teh objektih ne bi smeli nameniti sredstev iz samoprispvka, ampak sredstva iz amortizacije.

Prizidek k stari osnovni šoli, to je zaenkrat najcenejša varianta za reševanje prostorske stiske

na hrastniški šoli, pa ne prinaša dokončne rešitve. Po dograditvi prizidka bodo četrtošolci lahko prihajali k pouku le zjutraj, učenci od prvega do tretjega razreda pa bodo — kot doslej — v šoli en teden zjutraj in en teden popoldne.

Za vzgojo in izobraževanje namenjamo 20 odstotkov sredstev samoprispvka ali 500 milijonov dinarjev, naloge pa so naslednje:

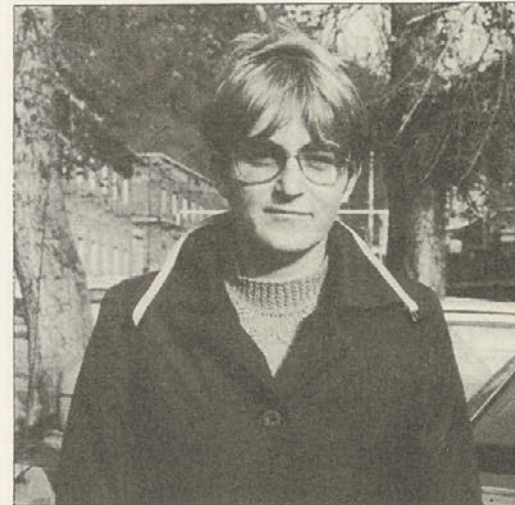
- Ureditev in zgraditev dodatnih prostorov v Vzgojnovarstveni organizaciji, enota Rudnik.
- Zgraditev dodatnih prostorov na šoli, da se zagotovi obvezen program po predmetniku.



Olga Ločičnik, učiteljica:

„V teh tridesetih letih poučevanja sem doživela že marsikaj. V šolstvu se je veliko spremenilo. V Hrastniku smo veseli, da smo zgradili novo šolo, telovadnico, bazen. Učenci, ki obiskujejo predmetno stopnjo, imajo enozimski pouk. Žal pa učenci nižjih razredov obiskujejo šolo dopoldne in popoldne. Število otrok se povečuje;

lani smo imeli en oddelke četrtega razreda v dveh izmenah, letos imamo dva. Učenci četrtega razreda, ki obiskujejo oddelke podaljšane bivanja, imajo dolg delovni dan. Kar predstavljajte si, kako težko jim je po 16. uri popoldan slediti razlagi matematike, ko so že utrujeni, z mislimi nekje drugje, ko skozi okno pogledujejo v temo ...“



Andreja Slapšak, podpredsednica sveta staršev Osnovne šole narodnega heroja Rajka:

„Menda v občini ni sestanka, na katerem ne bi govorili o slabi kadrovski strukturi ... Če pa vemo, da nam manjka kadrov, se moramo lotiti problema pri temeljih, v osnovni šoli. Človek se uči od zibel do groba, zato je prav, da osnovnošolcem omogočimo čim boljše učne pogoje. S prizidkom k stari stavbi bomo sedanjo prostorsko stisko šole precej omilili. Prepričan sem, da gre za pomembno pridobitev nas vseh in da zato občanom ne bo žal denarja, ki ga bomo dali kot samoprispvek.“

Dajmo otrokom danes tisto, kar bo morda že jutri prepozno

Še ena naloga s področja vzgoje in izobraževanja je zaobsežena v programu petega hrastniškega samoprispevka. Gre za obnovo in razširitev vrtca na Rudniku. Občani so nalogi dali polno podporo, so pa v razpravah poudarili kot nujno: adaptacijo ali prenovo vrtca v Steklarni in zgraditev otroških jaslí na Dolu.

Oddelek vzgojno varstvene organizacije v Steklarni je resnično potreben obnove, saj v vseh elementih ne odgovarja več sodobni vzgoji otrok. Vendar bo to mogoče iz amortizacijskih sredstev.

Dograditev vzgojnovarstvene organizacije Dol z oddelkom otroških jaslí pa v tem času ni najbolj smotrna, saj se ubadamo s pomanjkanjem denarja. Še vedno je tudi prostor v obstoječih otroških jaslích v vrtcu na Novem Logu. Je pa gradnja otroških jaslí na Dolu načrtana v dolgoročnem planu skupnosti otroškega varstva.

V prid izkazani prednosti vrtcu Rudnik govori več dejstev. Stavba je stara že kakšnih sto let, vrtce pa je v njej malo manj kot tri desetletja. Kljub občasnim popravilom je zgradba potrebna temeljite obnove; še zlasti strehe, ki pušča na vseh koncih.

Tudi za povečanje uporabnih površin je bilo v preteklosti nekaj storjenega, vendar je 90 otrok,

kolikor jih sedaj hodi v vrtec, precej več, kot je določeno z normativi. Hkrati nekatere otroke, ki bi po lokaciji spadali v ta vrtec, pa morajo voditi v druge enote, ki so manj zasedene.

Prav je tudi, če se spomnimo, da je bilo v zgornjem delu Hrastnika v zadnjih letih zgrajeno veliko novih stanovanj, gradnja pa se nadaljuje z vso intenzivnostjo. Kmalu bo dokončana stanovanjska zgradba Ojstro 1 s 45 stanovanji, nadaljevala pa se bo gradnja objekta Ojstro 2. V teh objektih bo dobilo stanovanje veliko mladih družin, toda kam z otroki v času, ko so starši na delu.

Rešitev je le v adaptaciji in dozidavi vrtca, ki je najbližji, pot do njega pa bo po novi vzporednici glavne ceste tudi varnejša.

Slavi Pavlič, vodja enote vrtca Rudnik, pravi:

„Od leta 1981 sem v tem vrtcu. Otroci so razkropljeni v treh etažah. Delo je v teh majhnih prostorih naporno. Ko bi imeli vsaj en večji prostor, kjer bi se lahko naši malčki razgibali. Če je slabo vreme, je prostorska stiska še večja. Vzgojiteljice smo v skrbeh, kaj na primer ob slabem vremenu pripraviti za otroke, da jim bo dan v vrtcu lepše minil...“



Pregled izhodišč in kriterijev za novi samoprispevek

Pri oblikovanju izhodišč in kriterijev za določitev višine sredstev in posameznih obveznosti sta nam služila zakon o samoprispevku ter odlok o uvedbi IV. samoprispevka. Za lažje razumevanje in natančnejši pregled pa še naslednja pojasnila:

1. Občinski samoprispevek se uvede za obdobje petih let in sicer od 1. 1. 1989 do 31. 12. 1993. To pomeni, da se samoprispevek plačuje od osebnih dohodkov in ostalih prejemkov, ki se jih izplačuje v tem obdobju.

2. Samoprispevek plačujejo delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju občine Hrastnik oziroma si takšno stalno prebivališče pridobijo v času, ko traja samoprispevek, in sicer:

- delovni ljudje in občani, ki prejemajo osebni dohodek iz delovnega razmerja v združenem delu oziroma nadomestila, in delavci pri delovnih ljudeh, ki z osebnim delom samostojno opravljajo gospodarsko dejavnost in poklicno dejavnost — od neto osebnega dohodka 1,5 %
- delovni ljudje in občani, ki z osebnim delom samostojno opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost kot glavni ali postranski poklic — od davčne osnove, zmanjšane za davke in prispevke, 1,5 %
- občani, ki imajo iz obrtne in druge gospodarske dejavnosti, intelektualnih storitev in avtorskih pravic priložnostni dohodek, in sicer od vsakega posameznega bruto dohodka, zmanjšane za obračunski davek — 1,5 %
- delovni ljudje in občani od katastrskega dohodka — 1,5 %
- upokojeni občani od pokojnin — 1 %
- delovni ljudje in občani, ki so na začasnem delu v tujini s stalnim prebivališčem v občini Hrastnik, od neto OD — 1,5 %

3. Občinskega samoprispevka so oproščeni:

- lastniki oziroma uživalci zemljišč z davčno osnovo, za katero se davek ne odmeri, in zavezanci iz dohodka od kmetijstva, ki so v višinskih krajih in so po odloku o davkih občanov oproščeni plačila davkov;
- lastniki kmetijskih zemljišč, ki jim je kmetijstvo edini vir za preživljanje in ki dosegajo višino katastrskega dohodka, od katere se davek ne odmeri.

4. Samoprispevek se ne plačuje od prejemkov iz socialno varstvenih pomoči, od priznavalnín, od invalidnine in od drugih prejemkov po predpisih o vojaških invalidih in civilnih invalidih vojne, od denarnega nadomestila za telesno okvaro, od dodatka za pomoč in postrežbo, od pokojnine, ki ne presega zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, od starostne pokojnine, priznane po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov, od štipendij učencev in študentov ter od nagrad, ki jih prejemajo študenti in učenci na proizvodnem delu oziroma na delovni praksi.

5. Samoprispevek se ne plačuje od osebnega dohodka delavcev in drugih občanov, ki ne presega zneska, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavca, določenega z zakonom. Višina zneska, ki zagotavlja materialno in socialno varnost, je od 1. 10. 1988 naprej 320.000 dinarjev. To višino se bo sproti usklajevalo na osnovi sprememb, objavljenih v Uradnem listu SRS.

6. Samoprispevka so oproščeni na lasten predlog tudi občani, ki imajo osebni dohodek iz delovnega razmerja oziroma nadomestila ter od pokoj-

nin, če dohodek na družinskega člana ne dosega 80 % zneska osebnega dohodka, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavca, določenega z zakonom. Pri tem se v dohodek štejejo dohodki, ki so osnova za odmero občinskega samoprispevka.

Vloge za oprostitev plačevanja občinskega samoprispevka rešuje organ skupščine v sodelovanju z upravo za družbene prihodke. Glede na sedaj veljavni znesek, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavcev, bi bili plačila samoprispevka oproščeni naslednji:

- en član družine: plačevanja samoprispevka je oproščen vsak delavec, ki prejema od 1. 10. 1988 osebni dohodek, ki je manjši od 320.000 dinarjev;
- dva člana družine: 256.000 din + 256.000 din = 512.000 dinarjev;
- trije člani družine: 256.000 din + 256.000 din + 256.000 din = 768.000 dinarjev;
- štirje člani družine: 256.000 din + 256.000 din + 256.000 din + 256.000 din = 1.024.000 dinarjev.

7. Samoprispevek, ki se ga plačuje od osebnih dohodkov iz delovnega razmerja in pokojnin, obračunava in odteguje izplačevalec osebnih dohodkov oziroma pokojnin. Od občanov, ki samostojno z osebnim delom opravljajo kmetijsko, gospodarsko ali poklicno dejavnost, oziroma dosegajo dohodke iz avtorskih pravic in se jih obdavčujejo po dejanskem dohodku, pa samoprispevek obračunava in odteguje uprava za družbene prihodke občine Hrastnik.

Odmero in plačilo se opravi na enak način in po postopku, kot se odmerja prispevke in davke občanov!

Knjiga o dobrih ljudeh?

Da!

Samoprispevek '88



Glasilo „Naš barometer“ izdaja občinska konferenca SZDL Hrastnik. Uredniški odbor te posebne izdaje: Marjan Dolanc, Mili Kobal, Stane Laznik, Slavko Marcen, tisk Ljubljana. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo oproščeno davka od prometa proizvodov.